

Mark- och Miljödomstolen

Marit Åkerblom, marit.akerblom@dom.se

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian M 2022/02173, Permanent insamling av statistik om miljöprovning

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det är angeläget att domstolarnas verksamhet redovisas på ett enhetligt och begripligt sätt. Utan en samlad statistik är det svårt att säga om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt. Det är också angeläget att det finns tillförlitliga uppgifter om var t.ex. miljöfarlig verksamhet bedrivs. Mark- och miljödomstolen ansluter sig alltså till departementets uppfattning om behov av en sådan statistik.

Mark- och miljödomstolarna utgör avdelningar inom fem av landets tingsrätter och inom Svea Hovrätt. Varje domstol utgör en egen myndighet och bestämmelser om domstolarna rättskipningsuppgifter, huvuddragen i deras organisation och om rättskipningen ska, enligt regeringsformen, meddelas genom lag. En domstol ska också vara oavhängig.

Domstolsverkets uppgift är att ge administrativt stöd och service åt domstolarna och verket ska därvid i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten för att skapa förutsättningar för en rättssäker verksamhet och se till att den bedrivs effektivt, åstadkomma en ändamålsenlig resursfördelning, vara en drivande och stödjande kraft i utvecklings- och kvalitetsarbete, arbeta för god tillgänglighet och information när det gäller verksamheten och arbeta för god samverkan dem emellan och med andra berörda myndigheter. Verket ska i sitt arbete iaktta domstolarnas självständighet enligt regeringsformen. Domstolsverket har också vissa uppgifter i enlighet med Rättsinformationsförordningen. Domstolsverket har också anförtrots uppgiften att i viss utsträckning meddela föreskrifter om domstolarnas verksamhet. Konstruktionen, där en myndighet som är underställd regeringen givits viss föreskriftsrätt i förhållande till domstolar, har väckt visst uppseende i internationella sammanhang trots hänvisningen till domstolarnas självständighet.

Domstolarna är också, självklart, skyldiga att följa lagar och förordningar och även föreskrifter som t.ex. arbetsmiljöföreskrifter. Sådana föreskrifter berör emellertid inte domstolarnas kärnverksamhet och kan inte antas påverka domstolarnas självständighet.

Promemorians förslag innebär att Naturvårdsverket åläggs ansvar för att samla in, sammanställa och analysera statistik om mål och ärenden som avser tillståndspliktig verksamhet enligt 9 och 11 kapitlen miljöbalken och redovisa detta till regeringen samt att bland annat domstolarna åläggs en skyldighet att till Naturvårdsverket lämna de uppgifter verket behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Detta framstår som oproblematiskt och följer redan av nuvarande lagstiftning, även om lagtexten är vag vad avser vilka uppgifter det kan vara fråga om. Uppgifterna är huvudsakligen offentliga och i den utsträckning det förekommer sekretesskyddade uppgifter torde sekretesskyddet överföras också till Naturvårdsverket.

Promemorians förslag innebär emellertid också att Naturvårdsverket ges en rätt att föreskriva vilka uppgifter som ska lämnas, hur detta ska ske och när detta ska ske. Det är svårt att i förväg uttala sig om vad en sådan föreskrift skulle kunna innehålla. Att ge en statlig förvaltningsmyndighet rätt att lämna för domstolarna tvingande föreskrifter som påverkar hur domstolarnas kärnverksamhet bedrivs framstår inte som lämpligt. Som förslaget är utformat gör vi också bedömningen att det finns en risk för att Naturvårdsverket uppfattar att de har i uppdrag att analysera och utvärdera domstolarnas verksamhet och därför kräva uppgifter som förutsätter omfattande manuellt arbete från domstolarna. Förslaget om föreskriftsrätt avstyrks.

Det framstår också som oklart varför det finns skäl att frångå bestämmelserna i lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken vad gäller ansvaret för statistikinhämtning och principerna för hur sådan ska ske.

Domstolen avstyrker alltså förslaget att införa en rätt för Naturvårdsverket att genom föreskrifter styra domstolarnas inre arbete.

Domstolen har också noterat att de nya bestämmelserna om domstolarnas uppgiftsskyldighet föreslås införas genom förordning och inte genom lag.

För Östersunds tingsrätt

Mark- och miljödomstolen

Karin Johnsson Ryd

tf lagman

Marit Åkerblom

chefsrådmann

I remissvaret har deltagit stf chefsrådmannen Lars Nyberg samt rådmännen Åsa Ärlebrant, Anna Uddenberg och Malin Almqvist.